

Milline on ilm aastal 2100?

“Eesti aastal 2100 – kas soe troopika või jääne põhjamaa?”

Täpselt selline oli möödunud nädalal Tallinnas toimunud nõupidamise pealkiri.

AIN KALLIS

klimatoloog

“Ometi hakkas kliima soojenema!” ohati ühes raadiojaamas kergendusega, kui 3. juulil keeras õhusoo pärast jahedat jaanikuud jälle tõusule.

Veel möödunud sajandi üheksakümnendate algul soovitati teadlastel kliimamuutusi käsitlevaid brošüüre kirjutada poliitikuile “hästi selgelt, nii et ka laps mõistaks öeldut”, kuid nüüd on too valdkond kujunenud riigijuhtidel pea iganädalaseks kõneteemaks.

Ja palju on muutunud. Näiteks teatas Vladimir Putin 2003. aastal Moskva kliimakonverentsil: “Venemaa on põhjamaa – kui temperatuurid tõusevad, pole midagi – kulutame vähem kasukaile!”

Seitse aastat hiljem, kui Ida-Euroopas tappis kuumalaine ligi 50 000 inimest, nentis

järgmine president Dmitri Medvedev juba: “See, mis toimub praegu planeedi kliimaga, peab olema meile kõigile äratuseks...”

Kas kliima on alles nüüd hakanud muutuma?

Kliima on muutunud, muutub ja jääbki muutuma. Muutlikkus ongi teda kõige iseloomustavam omadus. Seda, et viimastel aastakümnetel on meie ilmastik muutunud soojenemise suunas, on vast kõik täheldanud (aastail 1966–2010 Eestis 1,6 kuni 2 kraadi võrra – saartel vähem, idas rohkem).

Mis saab aga edasi? Millised perspektiivid ootavad meie järglasi sajandi lõpul? Kas saame ise neid aidata?

Paljud Eesti uurimisasutused võtsid osa suurest projektist “Eesti riiklik strateegia ja selle rakendused kliimamuutuste mõjuga kohanemiseks”, mille tulemusi tutvustati äsja Tallinnas nõupidamisel.

Eesti Keskkonnaagentuuris tehtud mudelarvutused olid vahendiks, mille tulemusi kasutati paljude elualade tuleviku prognoosimiseks.

Arvutused toimusid kahe stsenaariumi järgi: üks oli sel-

TERJE LEPP

Kas tulevikus on suitsupääsukesel Eestisse üldse asja? Uutes kliimoludes sobiks rahvuslinnuks ehk koduvarblane.

line, mis eeldas riikidelt olulisi leevendavaid meetmeid, teine aga pessimistlik, sünge.

Esimese kohaselt võiks Eestis keskmine aastane õhutemperatuur tõusta 2,7 kraadi võrra aastail 2071–2100, hullema järgi aga isegi 4,3 kraadi. Meenu tagem, et praegu on see näitaja umbes 6°.

Sademetes kogus võib suureneda üle 15%, jääd jääb merel

ja lund maal üha vähemaks. Tormide sagenemist ei saa aga rehkenduste alusel kindlalt lubada.

Nende mudelarvutuste alusel tegidki oma prognoose eksperdid energeetika, ehituse, metsanduse, meditsiini, turismin-duse ja muudel aladel.

Pole midagi parata – vast tuleks spordis enam tähelepanu pöörata rullsuusatamisele ja rannavõrkpallile?

Ühele aspektile osutati analoogselt projektis juba 20 aastat tagasi – kliimamigratsioonile. Mõne päeva eest teatati esimesest kliimapagulasest maailmas: Kiribati kodaniku Ioane Teitiota perekond saadeti möödunud nädalal Uus-Meremaalt välja – ookeani taseme tõusu tõttu uppumisohtu sattunud kodusaa-rele tagasi! Vaatamata kõike-idele protestidele.

Suitsupääsukesel asemel koduvarblane?

Lõpetuseks. Ajad on muutunud. Ehk peaksime mõtlema, kas suitsupääsuke ikka sobib meie rahvuslinnuks. Enamiku aastast veedab ta ju soojadel maadel, tulles siia mõneks kuuks vaid sugu tegema ja siinseid sääski sööma. Ega nimigi ole eriti paslik (siiski parem kui kanepilinnul).

Hoopis sobivam kandidaat oleks näiteks koduvarblane – tagasihoidliku välimusega, patriootlik, energiline, innovatiivne (säutsus ammu enne Twitteri kasutuselevõttu). Ja keksib ikka rõõmsalt edasi, vaatamata sellele, et muutunud põllumajandusolude tõttu pole tal busittagi süüa...